

Levnedsbeskrivelse for Ernst Robert Hans Weiland 1885 – 1958. # 7828.

1885 – 1902.

Ernst Robert Hans Weiland, herefter benævnt Hans blev født i Berlin 12 marts 1885. Hans forældre, Carl Robert Weiland og hustru Ernestine Malwina Emilie Rossius boede da i Turmstrasse 70, Alt Moabit, Berlin, hvor hans far var kusk.

1 Turmstrasse, Berlin

Han konfirmeres i Heilandskirche 14 marts 1899, Alt Moabit.

Dette kvarter blev jævnet med jorden under bombardementer i WW2.

Se Hans Weilands familie under **bilag 1**.

2 Turmstrasse i nyere tid

1902 – 1914

I 1902 flytter den unge Hans til Nordslesvig, hvor han får arbejde i landbruget. Det fortæller han i den artikel, han har skrevet til DSK (Danksindede Sønderjyske Krigsdeltagere") årsskrift 1943.

Da jeg var 17 Aar gammel, kom jeg til Sønderjylland, eller som det den Gang hed, Nordslesvig. Jeg havde Plads hos flere Storbønder, og selv om jeg ikke blev forkælet der, saa skal det dog ærligt indrømmes, at jeg altid er blevet ordentligt behandlet. Man var hjælpsom og god ved den store Dreng, der kun kunde tale Tysk, og som tog akavet paa Arbejdet. Fra min Side var der god Vilje, og forvænt var jeg sandelig ikke hjemmefra. Ret hurtigt lærte jeg det danske Sprog, og snart fik jeg Venner blandt Ungdommen, og da disse, der oftest var Gaardmandssønner, omgikkes mig som deres Lige og ofte tog mig med til Ungdomsfester og lignende, følte jeg mig snart hjemme her hos de fremmede, men gode Mennesker.

Det er der mere der tyder på:

I Kirkebogen for Gram sogn ses der i november 1904 en indførsel:

"Hans Carl Otto Weiland, uægte, moderen er tjenestepige Maren Mortensen".

Faderen er ikke oplyst. En af fadderne er Martin Dollerup, Hans' kommende svigerfar, og Marie Dollerup, senere svigermor.

Det kan kun være Hans Weiland, der er far til dette barn, der senere i livet også kalder sig Mortensen.

Hypotesen om det muntre ungdomsliv i landsbyen Storlund ses i kirkebogen 1907: Christian, uægte, søn af Petrea Karoline Jensine Dollerup, som Hans gifter sig med året efter. Dette barn begravnes 4 uger gl.

Det vides ikke hvad der får den unge Hans til at søge væk fra det vante byliv, og ud til landbrugsarbejde, som må være ham ganske ukendt.

Han har antageligvis gået til et fæstekontor, og der søgt arbejde. Måske er det tilfældigt, at han havner i Nordslesvig.

Hans får udsættelse fra militærtjeneste i 1905 til året 1906, hvorefter han indkaldes til tjeneste. Han aftjener sine to år. Ved sessionen betegnes han Knecht (karl) og hans far oplyses at være Kutcher (kusk).

Kilde: Alfabetische listen, Hadersleben

Bilag 2

Hans og Petrea gifter sig 8 februar 1908 i Gram sogn.

Viede 1908: Ernst Robert Hans Weiland, Dienstknecht und Junggeselle, Nübbelgaard, 23 Jahre. Petrea Caroline Jensine Dollerup, Mädchen 19 3/4 Jahre, Nübbelgaard. Viet 8-2-1908.

Er, Sohn des Kuttchers Carl Weiland und dessem Ehefrau Emilie geb. Rossius in Berlin (Alt Moabit Turmstrasse 70 geboren 12-3-1885, getauft 11-10-1885 und konfirmiert in der Heilandskirche 14-3-1899.

Sie, Tochter des Pächters Martin Nielsen Dollerup und dessem Ehefrau Christine Marie Dorothea geb. Schmidt in Storland, geboren Steinberg -Gabelfeld 4-5-1888, Getauft 24-6-1888 und konfirmiert in Gramme 23-3-1902.

Hans ernærer sig som arbejder og fodermester, det fremgår af kirkebøgerne ved børnenes dåb (1908 og 1911 = arbejder og Schweitzer i 1913 og 1915)
Schweitzer er den tyske betegnelse for en fodermester / mejerist

De når at få 4 børn, og Kristine Marie er på vej, da krigen kommer.

1914 – 1918 Hans indkaldes til militærtjeneste

Hans fortæller videre om verdenskrigen:

Den 17. August 1914 blev jeg indkaldt til at møde i Flensborg. Efter en kort Uddannelse i Flensborg blev jeg forflyttet til Øen Sild, men paa Grund af Sygdom blev jeg sendt hjem igen. Tre Uger senere fik jeg dog paany Ordre til at melde mig og blev nu sendt til Weissenburg, blev efter Uddannelsen sendt til Fronten i Frankrig og deltog bl. a. i Kampene i Præsteskovene, hvor jeg blev saaret. Efter et Ophold paa Lazaret, havnede jeg igen i Weissenburg ved mit gamle Regiment.

Regimentshistorien er der linket til i **bilag 3**

Læs hele Hans beretning under **bilag 4**.

Den lidt ældre soldat indkaldes ikke i første omgang til fronttjeneste.

Han tildeles detachementet på øen Sild, som "Insel-wache".

Soldaterne skulle beskytte øen Sild mod invasion fra fjenden.

Efter hans sygdomsperiode er situationen ændret, man er ikke længere kræsne med hvem der kommanderes til fronttjeneste, så Hans kommer til infanteriregiment IR 60, som er garnisoneret i Weissenburg, der i dag hedder Wissembourg og ligger i Frankrig, 70 km nord for Strasbourg. Kasernen er blev indviet i 1897 og regiment 60 var det eneste stationeret i byen.

Regimentet bærer navnet " Markgraf Karl".

Ernst Robert Hans Weiland (1885–1958)
Levnedsbeskrivelse indsendt til Sønderborg Slot, juli 2023.

3 Kaserne Hoche, Weissenburg

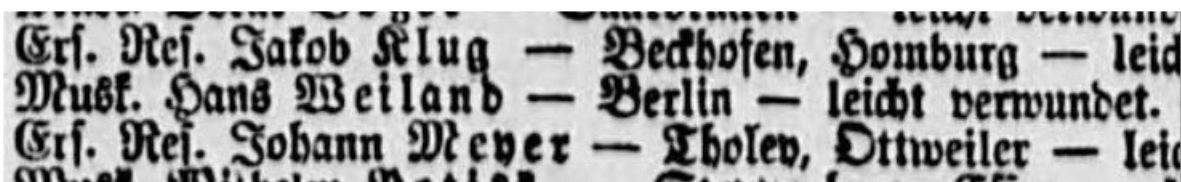
Regiment IR 60 deltog i tiden fra 1. Maj 1915 til 29. Februar 1916 i meget hårde kampe i Præsteskoven (tysk: Priesterwalde, fransk: Bois le Prêtre). Præsteskoven er et kuperet skovklædt område nordvest for byen Pont-a-Mousson på vestlige Moselbred mellem Metz og Nancy.

Jeg har på nettet fundet en oversigt over datoer fra Regimentets krigsdagbog:

Zeit- und Gefechtstafel:

01.05.1915 - 01.03.1916	Stellungskämpfe im Priesterwald am Croix des Carmes
08.06.1915	Großer französischer Durchbruchversuch
04.07.1915	Erstürmung der Höhenstellung am Croix des Cames
08.07.1915	Erstürmung französischer Anschlußstellungen

Det fremgår af regimentets tabsliste, at Hans (Det er sandsynligvis ham) er blevet såret:

4 Verlustlisten 25 juni 1915

Ernst Robert Hans Weiland (1885–1958)
Levnedsbeskrivelse indsendt til Sønderborg Slot, juli 2023.

har fundet nogle postkort fra egnen:

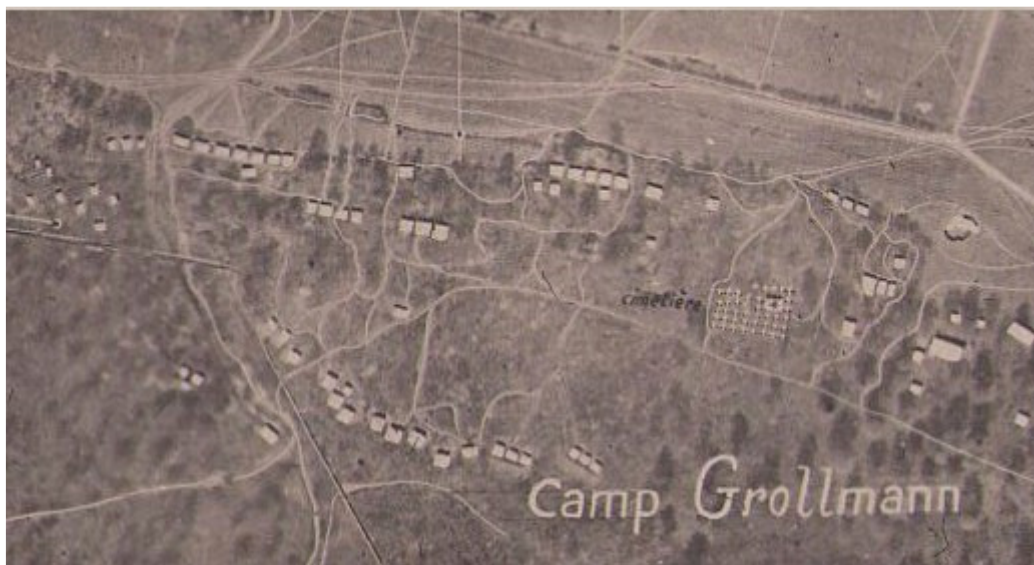

5 Priestewald, også kaldet Wittvenwald (Enkeskoven)

6 Skyttegrav i Priesterwald

Når tropperne ikke lå i skyttegravene, så hvilede de i etapen, i lejren "Grolmanslager"
Derfra er disse postkort.

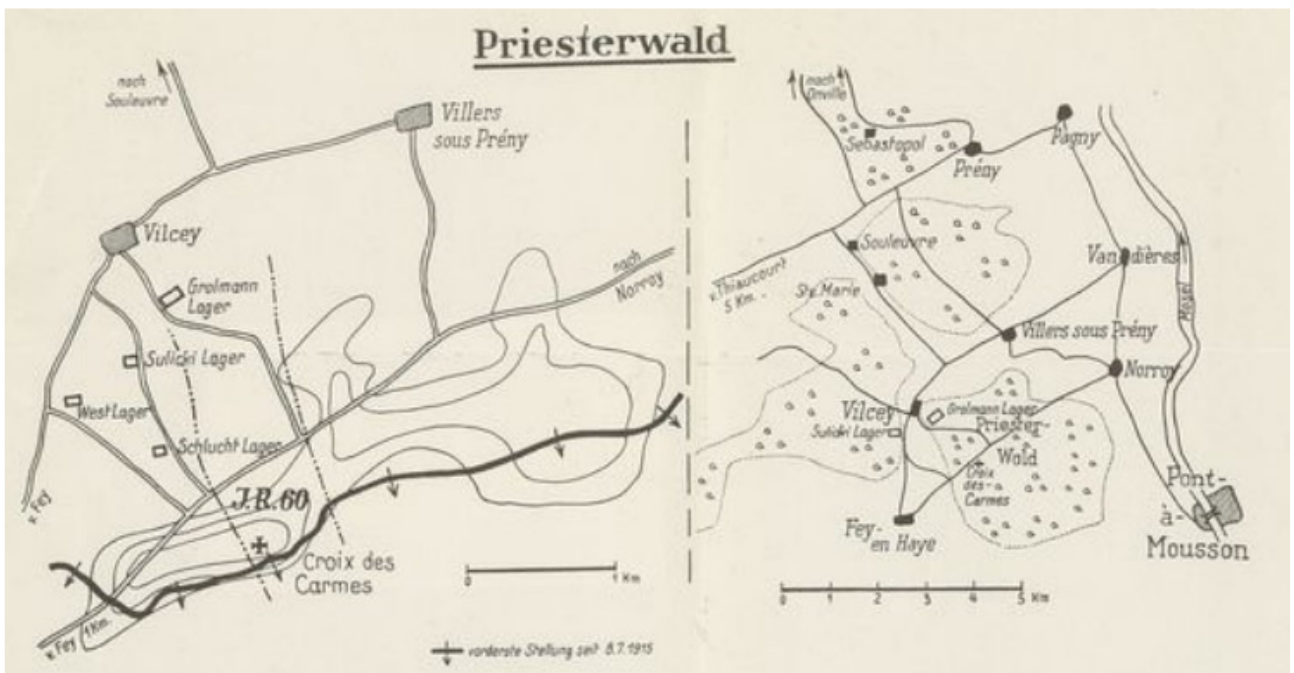
7 En soldat piller lus ud af skjorten.

8 Regimentets kirkegård i lejren

9 Vaccination i lejren

Ernst Robert Hans Weiland (1885–1958)

Levnedsbeskrivelse indsendt til Sønderborg Slot, juli 2023.

Efter sit lazaretophold, kom Hans tilbage til garnisonen i Weissenburg/Wissembourg, hvor han fik et embede som "Schweitzer". Herom fortæller han:

Efter et Ophold paa Lazaret, havnede jeg igen i Weissenburg ved mit gamle Regiment, hvor jeg blev Oppasser for en Løjtnant. Løjtnanten, der var ansat paa Bataillonskontoret, meddelte mig en Dag, at Bataillonen vilde anskaffe nogle Køer for at kunne levere Mælk bl. a. til et Militærlazaret, der laa i Nærheden, dog skulde Officersfamilierne ogsaa have Mælk, og han spurgte, om det ikke var noget for mig at passe disse Køer. Da jeg fra tidligere Tid var fortrolig med Kreaturerne Røgt og Pleje, slog jeg til, og faa Dage senere blev jeg beordret op paa Bataillonskontoret, hvor jeg blev udspurgt om mine Kvalifikationer som „Schweitzer". Disse maa være faldet godt ud, thi faa Dage senere blev jeg atter kaldt op paa Kontoret, hvor det blev mig meddelt, at jeg havde faaet Kommandoen over 17 Køer og en Tyr.

„Hvor mange Mand skal De have til daglig Hjælp" spurgte Feldweblen.

Uden lang Betænkning svarede jeg: „Fire, Hr. Feldwebel". - Jeg fik mine fire Mand, samt Løfte om, at dersom jeg til særligt Arbejde skulde bruge flere, kunde jeg faa dem ved Henvendelse paa Kontoret.

„Men - De har Ansvar", formanede Feldweblen, „ De er nu Oberschweitzer, de andre fire er almindelige Schweitzere. Verstanden".

Jo, jeg havde forstaaet det. Jeg fik dog hverken Knapper eller Tresser eller andre ydre Tegn, der beviste min høje Rang.

Jeg blev i Weissenburg til Freden kom, og da jeg fik udleveret mine Papirer og kunde rejse „hjem", var jeg slet ikke i Tvivl om, hvor jeg skulde hen. Jeg skulde ikke til Berlins Arbejderkvarterer, nej, jeg skulde til Nordslesvig i min gamle Plads, hvor jeg ogsaa blev modtaget som tilhørende Familien. Siden Genforeningen i 1920 har jeg boet i Sønderjylland. Jeg har stiftet Familie og opdraget en stor Børneflok, det har altid været smaa for min Familie og mig, men jeg har aldrig haft Grund til Klage over det Folk, jeg som ung Mand sluttede mig til. Jeg er altid blevet behandlet korrekt og har nydt samme Ret som Landets egne Folk, og mere kan en fremmed da vist ikke forlange.

1918-1958

Da Hans blev hjemsendt, fik han arbejde som fodermester igen.

Man ser ham og hans familie i folketællingerne:

FT 1921. Gram sogn, Frøs, Haderslev amt, Enderupskov

Hans Wejland #7828 12-3-1885 Gift Tyskland tilfl. 1918 fra Københoved
Fodermester 2000 kr

Petrea Wejland #7829 04-5-1888 gift Gabøl do Husmoder

Karl 1-6-1908 Aarup, Haderslev

Frida 6-1-1909 Københoved

Morten 13-8-1911 Hygum

Ernst Robert Hans Weiland (1885–1958)
Levnedsbeskrivelse indsendt til Sønderborg Slot, juli 2023.

Emil	21-2-1913	Gabøl
Kirstine	9-2-1915	Københoved
Petrea	8-6-1916	Fole
Hans #7824	20-9-1920	Københoved
Niels Peter	23-10-1920	Enderupskov, Gram sogn

FT 1925 Haderslev, Frøs, Gram sogn, Endedrupskov.

Weiland Ernst Robert Hans #7828 12-3-1885 Tyskland. Dansk (indfødsret) Gift, Husfader, Fodermester

Weiland Pedra Karoline Jensine 4-5-1888, Nustrup, Haderslev. Dansk

Weiland Emil 24-02-1913 Nustrup, Haderslev

Weiland Pedra Kirstistine Karoline Jensine 8-6-1916 Fole, Haderslev

Weiland Ernst Robert Hans #7824 20-9-1918 Skrave, Haderslev

Weiland Nielsine Pedrine 10-2-1923 Gram Haderslev

Weiland Kristian 12-2-1925 Gram

Weiland Kirstine Marie Dorthea 9-2-1916 Gram

FT 1930. Enderupskov, Gram sogn, Frøs, Haderslev amt.

Hans Wejland 12-3-1885 Gift Tyskland Husfader 12.000 kr

Petrea Wejland 4-5-1888 gift Gabel do Husmoder

Hans #7824 21-9-1918 Københoved

Nielsine 10-2-1923 Enderupskov

Christian 12-2-1925 Enderupskov

Marius 8-6-1927 Seem

FT 1940 Torvegade, Gram.

Weiland Ernst Robert Hans #7828 12-3-1885 Tyskland, Husfader, Vejmand.

Weiland Petrea Caroline Jensine #7829 4-5-1888 Nustrup Sogn, Husmoder

Weiland Frida Emilie 1-6-1910 Københoved, Nustrup. Textilarbejderske

Weiland Marius 8-6-1927 Seem, Ribe amt, Barn

Weiland Hans Carl #13652 9-9-1935 Gram Plejebarn (s.a. Frida Emilie)

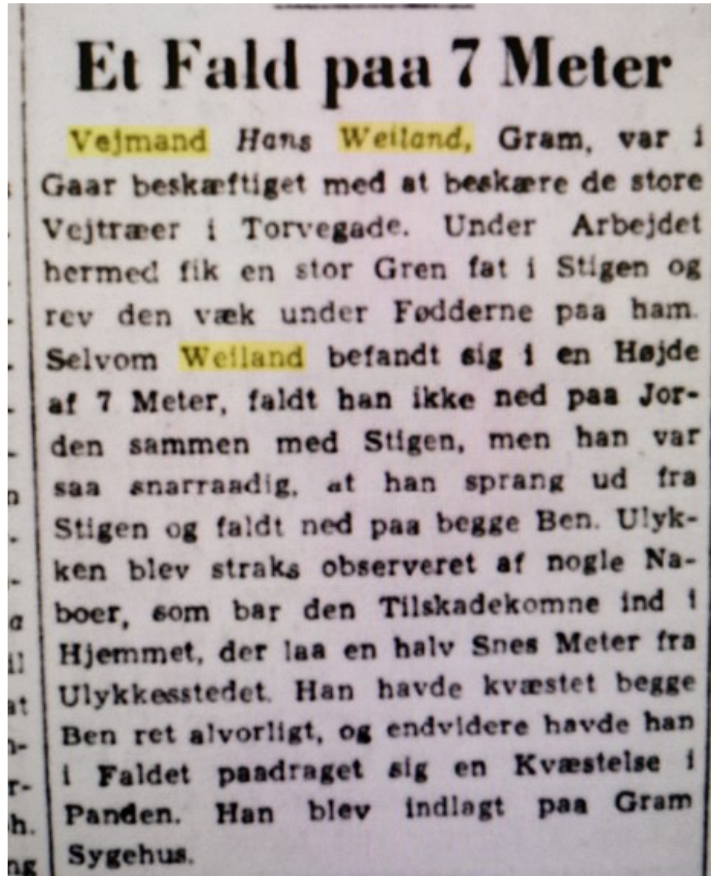
Hansen Ruth #13650 29-10-1938 Gram Plejebarn (d.a. Petrea Jensine)

I 1945 kommer Hans ud for en ulykke:

Efter ulykken trækker Hans sig formentligt tilbage som pensionist.

Hans dør 21 januar 1958 i Gram.
Petrea dør på alderdomshjemmet
1 november 1963.

10 Jyske Tidende 23.3.1945

11 Hans Weiland

Ernst Robert Hans Weiland (1885–1958)

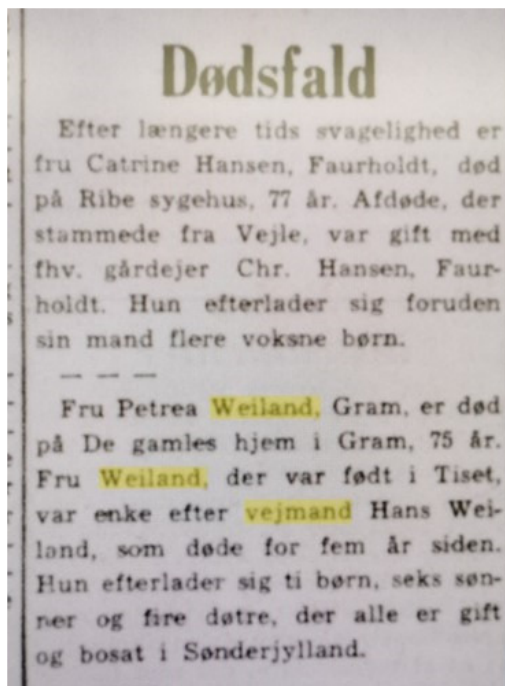
Levnedsbeskrivelse indsendt til Sønderborg Slot, juli 2023.

Gram. Im Alter von fast 73 Jahren ist der frühere Wegewärter Hans Weiland, Marktstraße, gestorben. Seine Wiege stand in Berlin. Bereits in jungen Jahren kam er nach Nordschleswig, wo er Arbeit in Gram fand. Er hat hier geheiratet. Er und seine Frau waren anfangs in der Landwirtschaft tätig. Sie hätten im Laufe von 14 Tagen den Tag ihrer goldenen Hochzeit feiern können. Hans Weiland ist bis zum 60. Lebensjahr als Wegewärter tätig gewesen. Beim Beschneiden der Alleeabäume erlitt er einen schweren Unfall und war seitdem invalide. Sechs Söhne und vier Töchter sind im Haus Weiland zu tüchtigen Menschen herangewachsen. Der Verstorbene hat sich um die Organisation der Altersrentner verdient gemacht. Erst vor kurzem trat er hier von seinem Posten als Vorsitzender zurück.

Omtale af Ernst Robert Hans Weiland (1885-1958) i Der Nordschleswiger, 28. januar 1958.

Oversættelse af "Der Nordschleswiger" 28 jan 1958".

Gram. I en alder af næsten 73 år er den tidligere vejmand Hans Weiland, Torvegade, død. Hans vugge stod i Berlin. I sine unge år kom han til Nordslesvig, hvor han arbejdede i Gram _____. Her har han giftet sig. Han og hans hustru var til en begyndelse beskæftiget ved landbruget. De havde i løbet af 14 dage kunnet fejre deres guldbryllup. Hans Weiland er til sit 60 leveår beskæftiget som vejmand. Ved beskæring af allétræerne kom han ud for et svært ulykkestilfælde og var siden invalid. Seks sønner og fire døtre er i det weilandske hus vokset til dygtige mennesker. Den afdøde var aktiv i foreningen af aldersrentnydere. Først for nylig trak han sig tilbage fra sin plads som formand.

12 Vestjysk Aktuelt, tirsdag den 5. November 1963.

Både Hans og Petrea er begravet på Gram kirkegård.

Samlet af:

Søren Lindehøj Jensen

Stenagervej 11

4640 Faxe

Faxe d. 26 juli 2023

+45 81185272

soren.jensen15@gmail.com

Kilder:

Rigsarkivets hjemmeside sa.dk; myheritage.com; ancestry.com, mediastream.dk; nulevende familiemedlemmer; bistand fra Andreas Jacobsen.

BILAG

Bilag 1: Familie

Partner: Ernst Robert Hans Weiland #7828

Født den: 12 mar 1885 i Turmstrasse 70, Alt Moabit, Berlin, Tyskland
Beskæftigelse: Fodermester
Død den: 21 jan 1958 i Gram
Far: Carl Robert Weiland #7833
Mor: Ernestine Malwina Emilie Rossius #7834

Begr. Ernst Robert Hans Weiland, Torvegade, Fhv. Vejmand i Gram, født i Berlin 12-3-1885, Søn af Kudsk Carl Robert Weiland og Hustru Ernestine Malwina Emilie f. Rossius - gift med Pedrea Caroline Jensine f. Dollerup. Sidste f.b. (fælles bopæl, SLJ) Torvegade, Gram. 72 Aar. D. 25 Jan 1958 anmeldte Marius Weiland at "invalide ERHW, gift med Petrea Caroline Jensine, født Dollerup, boende i Torvegade, Gram, født i Berlin 12-3-1885 var afgået ved døden i hjemmet"

2022. Tjekket den digitale tilgang til I og E pensionsager fra WW1. Ernst Robert Hans W ses ikke i registret.

Sandsynligvis ses han i "verlustlisten 1914 - 1918": 25 juni 1915. "Musq Hans Weiland, Berlin - Leicht verwundet. Regiment IR 60"

Efter konference med Andreas Jacobsen, (stor indsigt i krigsdeltagere), så er Det oftest fødestedet, der anføres, ikke bosted. Tidspunktet passer med hårde kampe i Priesterwald.

Hans' regiment, Infanterie Regiment 60. Markgraf Karl, var stationeret i Weissenburg / idag Wissembourg i Alsace. Det oplyser han selv.

Partner: Maren Mortensen #13643

Født den: 1 jan 1885 i Storlund, Gram, Haderslev
Død den: 23 nov 1968 i Enderupskov, Gram.

M Barn 1: Hans Carl Otto Weiland Mortensen #13644
Født den: 4 nov 1904 i Storlund, Gram sogn, Haderslev.
Død den: 5 sep 2002 i Enderupskov, Gram, Frøs, Haderslev amt
Hustru: Maria Jessen #13648 f. 25 feb 1918 d. 30 jan 2007
Gift: i Gram

Født i Storlund Hans Carl Otto Weiland s.a. Maren Mortensen, Dienstmagd in Storlund. Gevattern: 1 Martin Dollerup #7831 2 Thomas Mortensen in Storlund 3 Hans Christian Mortensen in Storlund 4 Marie Dollerup in Storlund #7832. 5 Kjestine Mortensen in Storlund. Unehelich. Bescheinigung des Standesamts Grammes 7 November 1904. Det fremgår ikke nogetsteds at hans far er Ernst Robert Hans Weiland, men det er sandsynligt, alene begrundet med efternavnet og tilknytningen sognet. Han ses i FT 1940 som ugift medhjælper på en gård i Gram.

Hustru: Petrea Caroline Jensine Dollerup #7829

Ernst Robert Hans Weiland (1885–1958)

Levnedsbeskrivelse indsendt til Sønderborg Slot, juli 2023.

Gift: 8 feb 1908 i Gram, Frøs, Haderslev

Født den: 4 maj 1888 i Gabøl, Nustrup sogn, Gram, Haderslev amt

Død den: 1 nov 1963 i Alderdomshjemmet, Gram

Far: Martin Nielsen Dollerup #7831

Mor: Kristine Marie Dorthea Schmidt #7832

Fødte Petrea Caroline Jensine Dollerup. D.a. Murmester Martin Nielsen Dollerup f. i Apenrade og hustru Christine Marie Dorthea f. Schmidt, Steinberg, Gabel MR.

faddere: Hmd. Peter Petersen Schmidts hustru, Steinberg. Pigen Kathrine Schmidt f m Peter Petersen Gabel MR. Ungk. Alfred Rathke, Gabel MR

Viede 1908: Ernst Robert Hans Weiland, Dienstknecht und Junggeselle, Nübbelgaard, 23 Jahre. Petrea Caroline Jensine Dollerup, Mädchen 19 3/4 Jahre, Nübbelgaard. Viet 8-2-1908.

Er, Sohn des Kutschers Carl Weiland und dessem Ehefrau Emilie geb. Rossius in Berlin (Alt Moabit Turmstrasse 70) geboren 12-3-1885, getauft 11-10-1885 und konfirmirt in der Heilandskirche 14-3-1899.

Sie, Tochter des Pächters Martin Nielsen Dollerup und dessem Ehefrau Christine Marie Dorthea geb. Schmidt in Storlund, geboren Steinberg -Gabelfeld 4-5-1888, getauft 24-6-1888 und konfirmirt in Gram 23-3-1902.

Ved Ernst Robert Hans' vielse boede Petrea og Ernst Robert på Torvet i Gram. Begr. Enke efter arbejdsmand ERHW (død 25 jan 1958) Gram Sogn født på Stenbjerg i Gabøl, Nustrup sogn, datter af arbejdsmand Martin Nielsen Dollerup og hustru Christine Marie Dorthea ___ Gabøl. -sidste fælles bopæl Torvegade, Gram. Fødselsdato 4 maj 1888.

M Barn 1: Karl Otto Martin Weiland #7835

Født den: 1 jun 1908 i Aarup, Gram sogn, Haderslev amt

Død den:

Hustru: Dorthea Maria Jensen #8651

Gift:

Søn af Arbejder ERHW

Konfirmeret

K Barn 2: Frieda Emilie Weiland #7836

Født den: 6 jan 1910 i Skrave sogn, Haderslev amt

Død den:

Mand: Niels Hansen #13649

Gift: 8 apr 1939

Mand: August Christian Petersen #13651

Gift: 5 apr 1941

Ved hendes konfirmation i Gram sogn 1924 oplyses, at hun er født i Skrave 6 januar 1910 og døbt i Gram d. 17 april 1910.

M Barn 3: Martin Nielsen Weiland #7837

Født den: 13 aug 1911 i Hygum sogn, Haderslev amt.

Død den:

Hustru: Mathie Andersen #13653

Gift: 28 apr 1935 i Gram

Ernst Robert Hans Weiland (1885–1958)

Levnedsbeskrivelse indsendt til Sønderborg Slot, juli 2023.

Martin Nielsen Weiland s.a. Arbeiter ERHW in Hygum und Ehefrau PKJ geb. Dollerup.

M Barn 4: Emil Weiland #7838

Født den: 21 feb 1913 i Gabøl, Nustrup sogn, Gram, Haderslev amt

Død den:

Søn af Schweitzer ERHW und Ehefr. PJK geb Dollerup, Gabelfeld.

Emil ses i FT 1930 som tjenestekarl på Nybølgaard i Enderupskov

---

K Barn 5: Kristine Marie Dorteia Weiland #7830

Født den: 9 feb 1915 i Københoved, Skrave sogn. Haderslev amt

Død den: 20 aug 2000 i Skrydstrup, Haderslev

Mand: Marius Christensen Schultz #13654 f. 1913 d. 1967

Gift:

Datter af Ernst Robert Hans Weiland, Schweizer u Petrea Karoline Jensine

geb. Dollerup. Københoved. Gevattern: Karoline Dollerup, Mette Dollerup,

Martin Dollerup, Peter D. Københoved. Enderupskov Viktoria Johanne.

K Barn 6: Petrea Jensine Weiland #7840

Født den: 8 jun 1916 i Fole, Haderslev

Mand: Niels Hansen #8649

Gift:

Datter af Arbeiter ERHW og Petrea.

Kilde til begravelse: Gram personregisterfører I. Registraturen.

M Barn 7: Ernst Robert Hans Weiland #7824

Født den: 20 sep 1918 i Københoved, Skrave sogn, Haderslev amt.

Beskæftigelse: Arbejdsmand og kusk / chauffør

Død den: 05 Marts 2009 i Kastrup, Gram

Hustru: Anne Marie Brun #7825 f. 17 maj 1920 d. 6 jul 1992

Gift: 26 dec 1946 i Gram Kirke

Fødte, Skrave sogn 20-9-1918 Københoved, Ernst Robert Hans.

(s.a.) Schweizer E R H Weiland und P K J Geb. Dollerup aus Københoved.

Gevattern Hans Dollerup, Mette Dollerup. Anne K. Andersen, Københoved

Dødsannonce i Jyske Vestkysten 10 marts 2009: Ernst Hans Weiland 90 år gl.

Jeg finder ikke flere børn født i Gram 1946 - 1957.

M Barn 8: Niels Peter Weiland #7841

Født den: 23 okt 1920 i Enderupskov, Gram sogn

Død den: 7 feb 1923 i Gram

Søn af ERHW Røgter paa Nybølgaard

Kilde til begr. Gram personregister I. registratur

K Barn 9: Nilsine Weiland #7842

Født den: 10 feb 1923 i Enderupskov, Gram sogn

Død den: 14 jul 2005 i Gram, Denmark

Datter af ERHW Arbejdsmand i Enderupskov, 34 Aar.

Gift Andersen

Kilde til dødsfald: Statstidende

M Barn 10: Christian Weiland #7843

Ernst Robert Hans Weiland (1885–1958)
 Levnedsbetjelling indsendt til Sønderborg Slot, juli 2023.

Født den: 12 feb 1925 i Enderupskov, Gram sogn
 Død den: 6 maj 2010 i Gram
 Hustru: ukendt #13642
 Gift: 29 nov 1947

Søn af Arbejder ERHW
 Kilde til Vielsen: Gram personregister, registratur.

M Barn 11: Marius Weiland #7844
 Født den: 8 jun 1927 i Seem sogn, Ribe amt
 Død den:

Søn af Fodermester ERHW og hustru Pedrea

Bilag 2.

1		2		3		4		5		6		7		8	
Familienavnen		Fødsels- og dødsdato		a) Familienavnen og b) om fader eller moder er levende		c) Gættens eller faders navn		d) Skolegang		e) Stilling		f) Stilling		g) Stilling	
Fornavnen		Fødsels- og dødsdato		a) Familienavnen og b) om fader eller moder er levende		c) Gættens eller faders navn		d) Skolegang		e) Stilling		f) Stilling		g) Stilling	
27	51	Jensen	12. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885
Bemærkninger:															
27	51	Jensen	12. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885
Bemærkninger:															
27	51	Jensen	12. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885	18. juli 1885
Bemærkninger:															

Ergebnis der Musterung											
Jahr		Größe		Gewicht		Körperliche Geister		Geistige Geister		Geistige Geister	
Jahr		Größe		Gewicht		Körperliche Geister		Geistige Geister		Geistige Geister	
1905	1905	175	63	175	63	175	63	175	63	175	63
Bemærkninger:											
1905	1905	175	63	175	63	175	63	175	63	175	63
Bemærkninger:											
1905	1905	175	63	175	63	175	63	175	63	175	63
Bemærkninger:											

13 Alfabetske lister fra 1905, arkivskaber Hadersleben Landrat.

Bilag 3: Link til regimentshistorien for IR 60

https://denstorekrig1914-1918.dk/wp-content/uploads/2022/01/IR60_dansk.pdf

Dokumentet findes på denstorekrig1914-1918.dk > Leksikon > R > Regimentshistorier.

Bilag 4.

Hans Weiland #7828 om sin tid i WW1, sakset fra DSK årbog 1943

Da jeg avancerede til „Ober-Schweitzer“,

Med stor Interesse har jeg læst de to Aarbøger, D. S. K. har udgivet, og glædet mig over Oplevelserne, der er beskrevet saa levende. Der er ingen Pral, der er heller ikke noget, der kan saare Medborgere, der har en anden anskuelse, og endelig er det hele fortalt lige ud ad Landevejen, Dette har animeret mig til ogsaa at gøre et Forsøg med at fortælle lidt om mine Krigsoplevelser, og da det gerne er den muntre Side af Soldatertiden, der skildres, saa vil jeg da ogsaa skildre en munter Tildragelse, Rigtignok er jeg ikke Medlem af D. S. K., og Sønderjyde er jeg heller ikke.

Min Vugge stod i Berlin, i Berlins Arbejderkvarter, og der oplevede jeg min Ungdom, Som alle Drengene var jeg meget interesseret i Militæret, og naar vi kunde høre Militærmusiken, var vi altid paa Pletten, for at se, hvad der foregik. Paa denne Maade saa jeg mange Parader og militære Optog og glædede mig til selv at blive Soldat, naar jeg blev stor, Jeg blev ogsaa Soldat, - men saa gik Glansen af Sct. Gertrud.

Da jeg var 17 Aar gammel, kom jeg til Sønderjylland, eller som det den Gang hed, Nordslesvig. Jeg havde Plads hos flere Storbønder, og selv om jeg ikke blev forkælet der, saa skal det dog ærligt indrømmes, at jeg altid er blevet ordentligt behandlet.

Man var hjælpsom og god ved den store Dreng, der kun kunde tale Tysk, og som tog akavet paa Arbejdet. Fra min Side var der god Vilje, og forvænt var jeg sandelig ikke hjemmefra. Ret hurtigt lærte jeg det danske Sprog, og snart fik jeg Venner blandt Ungdommen, og da

disse, der oftest var Gaardmandssønner, omgikkes mig som deres Lige og ofte tog mig med til Ungdomsfester og lignende, følte jeg mig snart hjemme her hos de fremmede, men gode Mennesker.

Den 17. August 1914 blev jeg indkaldt til at møde i Flensborg. Efter en kort Uddannelse i Flensborg blev jeg forflyttet til Øen Sild, men paa Grund af Sygdom blev jeg sendt hjem igen. Tre Uger senere fik jeg dog paany Ordre til at melde mig og blev nu sendt til Weissenburg, blev efter Uddannelsen sendt til Fronten i Frankrig og deltog bl. a. i Kampene i Præsteskovene, hvor jeg blev saaret. Efter et Ophold paa Lazaret, havnede jeg igen i Weissenburg ved mit gamle Regiment, hvor jeg blev Oppasser for en Løjtnant. Løjtnanten, der var ansat paa Bataillonskontoret, meddelte mig en Dag, at Bataillonen vilde anskaffe nogle Køer for at kunne levere Mælk bl. a. til et Militærlazaret, der laa i Nærheden, dog skulde Officersfamilierne ogsaa have Mælk, og han spurgte, om det ikke var noget for mig at passe disse Køer. Da jeg fra tidligere Tid var fortrolig med Kreaturerne Røgt og Pleje, slog jeg til, og faa Dage senere blev jeg beordret op paa Bataillonskontoret, hvor jeg blev udspurgt om mine Kvalifikationer som „Schweitzer“. Disse maa være faldet godt ud, thi faa Dage senere blev jeg atter kaldt op paa Kontoret, hvor det blev mig meddelt, at jeg havde faaet Kommandoen over 17 Køer og en Tyr.

„Hvor mange Mand skal De have til daglig Hjælp“ spurgte Feldweblen.

Uden lang Betænkning svarede jeg: „Fire, Hr. Feldwebel“. - Jeg fik mine fire Mand, samt Løfte om, at dersom jeg til særligt Arbejde skulde bruge flere, kunde jeg faa dem ved Henvendelse paa Kontoret.

Ernst Robert Hans Weiland (1885–1958)

Levnedsbeskrivelse indsendt til Sønderborg Slot, juli 2023.

„Men - De har Ansvaret", formanede Feldwebelen, „De er nu Oberschweitzer, de andre fire er almindelige Schweitzere. Verstanden".

Jo, jeg havde forstaaet det. Jeg fik dog hverken Knapper eller Tresser eller andre ydre Tegn, der beviste min høje Rang.

Køerne var ret flinke til at give Mælk, og Sommeren igennem kunde vi nok efterkomme Leverancerne til saavel Sygehuset som til Officersfruerne, da vi havde rigeligt med Græs. Foruden nævnte Aftagere var der naturligvis her og der en Feldwebel og en Underofficer, der ogsaa skulde have en Pot Mælk, og selv skulde vi da ogsaa have noget, men som sagt, det gik godt i Sommertiden. Da vi var 5 Mand til 17 Køer, blev vi ikke overanstrengte, ja, ærlig talt var det et Driverliv af den anden Verden, men vi forstod at gøre os nyttige, snart paa den ene og saa paa den anden Maade. Vi havde faaet Ordre til at høste en Eng for at have Hø til Vinteren, og da vi havde faaet Høet i Stak og skulde have det kørt hjem, gik jeg op paa Kontoret for at faa den lovede Hjælp til Arbejdet.

„Hvor mange Mand har De Brug for, - og i hvor lang Tid", spurgte Feldwebelen, med bister Mine. Da jeg var forberedt paa dette Spørgsmaal, svarede jeg: „14 Mand, Hr. Feldwebel, i ca. 2 Dage, - vi skal jo gerne udnytte det gode Vejr", Der blev saa anvist mig 17 Mand og 1 Underofficer, og sammen med mine 4 Schweitzere og mig selv fik vi saa i Løbet af 2 Dage kørt siger og skriver - to Læs Hø ind. Folkene var ikke til at slippe af med igen, de vilde alle blive ved Høarbejdet. En Dag, jeg havde Vagt i Stalden - en saadan Vagt skulde holdes - gik Døren op, og Kaptajnen kom ind sammen med Feldwebelen for at besigtige Køerne.

„Hvor er Folkene?" spurgte Feldwebelen.

„De rapper Hø, Hr. Feldwebel", svarede jeg, og pegede op paa Loftet. Havde Feldwebelen set efter, vilde han have opdaget, at de fire Mand tog sig en ordentlig Middagslur i Høet.

Da vi Afkommanderede ikke maatte glemme vor militære Uddannelse, fik vi alle en Dag Ordre til at stille i Kompagniet for at deltage i Skydning. Jeg forklarede Feldwebelen, at det var meget risikabelt saadan at overlade hele Besætningen til sin egen Skæbne, uden fornødent Tilsyn. „Hold Mund", brølede Feldwebelen, „ind i Rækken med Dem". - Sagen var, at Kaptajnen i samme Øjeblik kom om Hjørnet, og saa skulde Kompagniet jo staa Ret.

Da vi igen stod i Hvilestilling, var Kaptajnen og Feldwebelen optaget af vigtige Forhandlinger, og vi Menige har vel ogsaa slaaet en Sludder af, saa jeg overhørte fuldstændig, at Fatter Feldwebel flere Gange havde raabt mit Navn. Til Slut brølte han, rød i Kammen: „De der med Krigskassen paa puklen, kom herhen". Hentydningen med „Krigskassen" var tydelig nok, jeg er ret rundrygget, og dette benyttede Feldwebelen sig nu af til at fornærme mig. Da jeg kom hen til Kaptajnen og Feldwebelen, hentydede denne igen til min Skavank, og jeg bad da høfligt Kaptajnen, om jeg maatte svare Feldwebelen. Kaptajnen gav Tilladelsen, og jeg sagde saa: „Min runde Ryg, Hr. Feldwebel, som De benævner som „Krigskasse", er kommet af strengt Arbejde fra Barnsben, men Deres tykke Mave, Deres „Krigskasse", er kommet af Æden og Drikken."

Feldwebelen blev Svar skyldig. Jeg fik Ordre til at overtage Vagten i Stalden, men dermed var Sagen ikke glemt. Sommeren var forbi, Græsset var borte, og Køerne var sat paa Stald. Mælkemængden svandt ind, men det kunde Aftagerne ikke forstaa,

Ernst Robert Hans Weiland (1885–1958)

Levnedsbeskrivelse indsendt til Sønderborg Slot, juli 2023.

Sygehuset skulde i første Linie have Mælk, og i anden Linie Officersfruerne, og selv om vi rationerede Mælken saa godt vi kunde, var det umuligt at pine mere ud af en Ko, end den har i sig! For nogenlunde at klare Skærene var vi nødsaget til at „døbe“ Mælken, og da der naturligvis ingen Mælkekontrol var, var Faren for, at det skulde opdages, ikke stor. Det gik ogsaa godt en Tid lang, men værre og værre blev det, og mere og mere Vand blev der fyldt i, og tilsidst revnede Ballonen.

„Der er bleven klaget over Mælken“ - sagde Feldwebelen en Dag, jeg kom ind paa Skrivestuen. „Har De fyldt Vand i Mælken?“. „De har vel solgt af Mælken, og det manglende Kvantum har De saa erstattet med Vand, ikke?“

Jeg bedyrede min Uskyld og forklarede, at Køernes Mælkemængde hen paa Sommeren gik ned, og -

„Ja, ja, det skal nok vise sig, jeg har anmodet Kaptajnen om en Undersøgelse og saa skal De komme til at staa til Regnskab for Deres Handlinger.“

Faa Dage senere fik jeg fra Skrivestuen Ordre til at henvende mig paa Bataillonskammeret for at faa udleveret en ordentlig Uniform, thi den jeg havde anvendt et halvt Aar i Stalden var hverken særlig smuk eller vellugtende, og naar jeg skulde i Forhør, skulde jeg se ordentlig ud. Kammerunderofficeren paalagde mig at aflevere hele Garnituren, naar Sagen var afsluttet, og forklarede, at det gamle Kluns var godt nok til mig, naar jeg dog skulde i Hullet paa Grund af mine Transaktioner. Jeg lovede alt, thi i Sønderjylland havde man lært mig at sige „Loven er ærlig, men Holden besværligt.“

Dagen for Forhøret oprandt. I Skrivestuen var Bordet rykket ud midt paa Gulvet, og bagved Bordet sad Kaptajnen flankeret af to Løjtnanter, og for Enden sad Feldwebelen som Anklager og Protokolfører.

„Retten er sat“ - erklærede Kaptajnen og gav Ordre til Feldwebelen, der forklarede, at der fra flere Sider til ham var klaget over Mælkens Kvalitet.

Der var ingen tvivl om, at Mælken var fortyndet med Vand, og da anklagede var „Oberschweitzer“, var det ham, der var ansvarlig for Historien. Der var en udtalt Formodning om, at anklagede havde solgt Mælk til egen Fordel, og for at dække over Sagen, fortyndet Resten med vand.

Med Kaptajnens Tilladelse spurgte den ene Løjtnant, ham jeg i sin Tid havde været Oppasser hos, hvem der havde Krav paa Leverancen af Mælk fra Bataillonens Køer. Feldwebelen oplyste, at Lazarettet i første Række havde Krav paa Mælk til de saarede Soldater, og dersom der var Mælk tilovers, maatte denne leveres til Garnisonens Officersfamilier.

„Med Kaptajnens Tilladelse vil jeg gerne have oplyst, hvem der har klaget over Mælken, Sygehuset eller Officersfamilierne“ - fortsatte Løjtnanten, „da andre jo ikke har Krav og altsaa heller ikke kan klage.“

Feldwebelen maatte indrømme, at hverken Lazarettet eller Officersfamilierne havde klaget.

„Tak“, sagde Kaptajnen, det interesserer os ikke at høre, hvem der har klaget, naar De paastaar, at hverken Sygehuset eller Officersfamilierne har klaget, de eneste to Kategorier der med Rette kunde klage, dersom der var Grund til Klage.

Kaptajnen var nemlig af Løjtnanten blevet underrettet om Sagens rette Sammenhæng, han vidste godt, at jeg af Godhed havde udleveret Mælk til

Ernst Robert Hans Weiland (1885–1958)

Levnedsbeskrivelse indsendt til Sønderborg Slot, juli 2023.

Underofficerernes Koner, og at det var disse, der nu havde klaget til Feldwebelen; de glemte bare, at de ikke havde Krav paa Mælk.

Dommen kom til at lyde paa Frifindelse, og det uden at jeg havde sagt et eneste Ord til mit Forsvar.

Jeg blev i Weissenburg til Freden kom, og da jeg fik udleveret mine Papirer og kunde rejse „hjem“, var jeg slet ikke i Tvivl om, hvor jeg skulde hen. Jeg skulde ikke til Berlins Arbejderkvarterer, nej, jeg skulde til Nordslesvig i min gamle Plads, hvor jeg ogsaa blev modtaget som tilhørende Familien. Siden Genforeningen i 1920 har jeg boet i Sønderjylland. Jeg har stiftet Familie og opdraget en stor Børneflokk, det har altid været smaat for min Familie og mig, men jeg har aldrig haft Grund til Klage over det Folk, jeg som ung Mand sluttede mig til. Jeg er altid blevet behandlet korrekt og har nydt samme Ret som Landets egne Folk, og mere kan en fremmed da vist ikke forlange.

fhv. Oberschweitzer" i den tyske Armé.

Hans Weiland, Gram.